

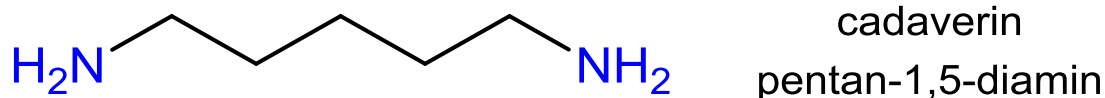

Kapittel 24

Aminer

Navnsetting på aminer

- Trivialnavn er utbredt

- Ikke alle har en direkte behagelig lukt!

- Alkylamin

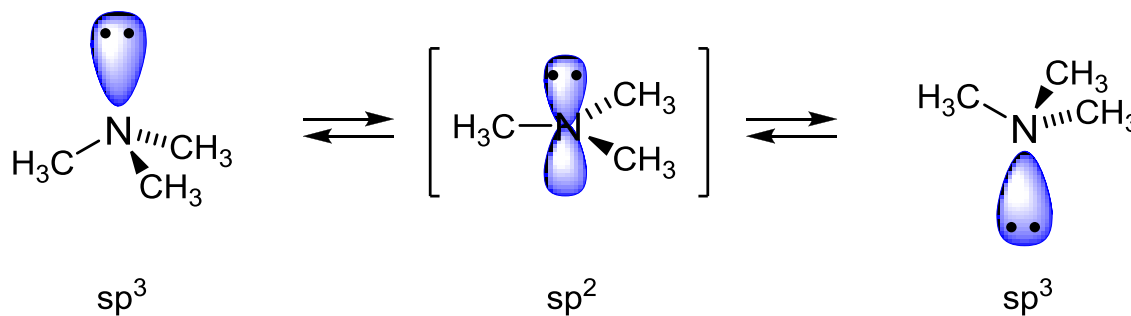
- Lengste gruppe velges som stamme i navnet
- Flere like grupper på N: dialkylamin eller trialkylamin
- Ulike grupper på N: de minste gruppene angis som *N*-substituenten

- Primære, sekundære og tertiære aminer

Aminers egenskaper

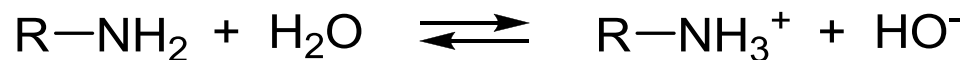
- Geometri
  - sp^3 hybridisert N-atom
  - Tetraedrisk struktur, ca. 109.5° bindingsvinkler
  - Inversjon, “pyramideinversjon” eller “paraplyvrenkning”, skjer lett: energibarriere ca. 25 kJ/mol, dobbelt så mye som rotasjon rundt C-C bindingen i etan

- Elektroniske egenskaper
  - Polar gruppe
  - Hydrogenbindende
  - Forholdsvis høye kokepunkt

Aminers baseegenskaper

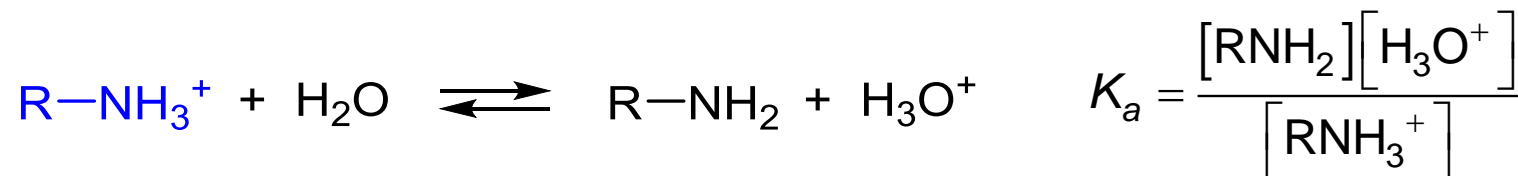
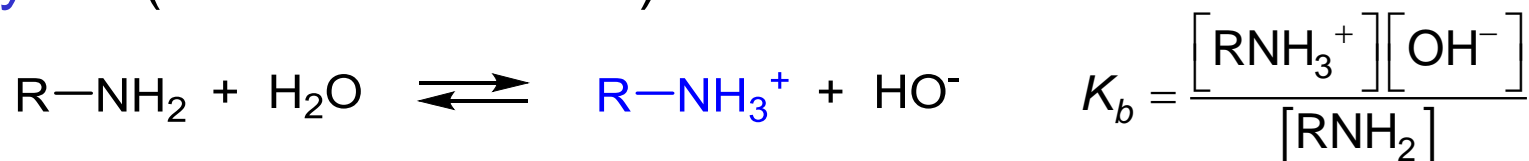
- N-atomet har et ledig elektronpar
  - Aminer er nukleofiler
  - Aminer er **baser**
- Basestyrken defineres ved K_b

$$K_b = \frac{[\text{RNH}_3^+][\text{OH}^-]}{[\text{RNH}_2]}$$

Aminers baseegenskaper

- Det er vanligere å diskutere syre-base-egenskapene med utgangspunkt i **syrestyrken til den korresponderende syren** (ammonium-ionet)

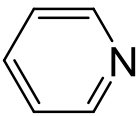
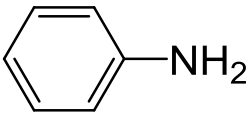
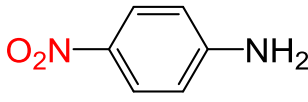
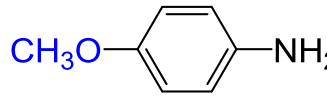
$K_a K_b = [\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-] = 10^{-14}$	$pK_a + pK_b = 14$	$pK_a = 14 - pK_b$
--	--------------------	--------------------

- Svak amin-base (høy pK_b) – lav pK_a for ammonium-ionet
- Sterk amin-base (lav pK_b) – høy pK_a for ammonium-ionet

Aminers basestyrker uttrykt ved ammonium-ionenes syrestyrker

- Eksempler på pK_a -verdier for korresponderende ammonium-ioner:

<u>Amin RNH_2:</u>	<u>pK_a for RNH_3^+:</u>
– NH_3	9.3
– CH_3NH_2	10.6
– $CH_3CH_2NH_2$	10.8
– Amider	amider er ikke basiske!!!
– Pyridin 	5.3
– Anilin 	4.6
	1.0
	5.3

- Elektrontiltrekkende grupper reduserer aminets basestyrke
- Elektrondonerende grupper øker aminets basestyrke

KJM 1110:

Vi kom i mål!

- Bindingslære
- Stoffklasser
- Funksjonelle grupper
- Syntesemetoder
- Reaksjonsmekanismer
- Egenskaper, karakterisering og identifisering av molekyler
- Hvordan komplekse strukturer kan bygges opp fra enkle byggesteiner